

Izhaja vsak četrtek
in velja za poštino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v dijaškem
semenišču (Knaben-
seminar.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

Slovenski GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopis.
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice, če
se natisne enkrat 8 kr
dvakrat . . . 12 „
trikrat . . . 16 „

Račun

kat. tiskov. društva za 1879.

I. Dohodki.

1. Ostanek premoženja v letu 1878 . gl.	1929.29
2. Naročnina „Slov. Gosp.“ v l. 1878 za l. 1879 vplačana	78.85
3. Doneski deležnikov kat. tisk. društva	785.—
4. Naročnina „Slov. Gosp.“	4675.32
5. Inserati	315.94
6. Listi „Slov. Gosp.“ posebej prodani	44.85
Skupaj . gl.	7829.25

II. Stroški:

1. Tisek, koleki, priloge, napisi in ekspe- dicija „Slov. Gosp.“ gl.	3560.39
2. Marke za razpošiljanje	913.50
3. Časopisi na pol leta	30.77
4. Plačilo uredništva in opravištva	730.—
5. Listnice, papir in poštšina	62.04
6. Dohodnina z dokladami	14.10
7. Sodnijski stroški	159.95
8. Razne stvari	3.43
9. Naročnina „Slov. Gosp.“ za l. 1880 v l. 1879 zaračunjena	22.50
Skupaj . gl.	5496.68

Ako se tedaj od dohodkov . gl. 7829.25
odšteje stroškov 5496.68

še ostane koncem l. 1879 premoženja gl. 2332.57

Od teh 2332.57 gl. je naloženih:

a) za kavcijo gl.	1077.91
b) v hranilnici	1200.—

ostane torej v blagajnici še gotovih . gl. 54.66

Maribor, dne 2. svečana 1880.

Ig. Orožen m. p.,

France Hirti m. p.
denarničar kat. tisk. društva.

Ant. Lacko m. p.

J. Majeiger m. p.

Državni proračun za leto 1880.

Ministerstvo Taafe-Stremajerjevo nam je lani po svitlem cesarji samem v prestolnem govoru obečalo, da se ne bode več v zajem denarjev je-
malo za tekoče državne potreboče. Kolikor bo
državnih potroškov več od letošnjih dohodkov,
to se ima pokriti z novimi dačami odmerjenimi
takim državljanom, ki sedaj malo ali nič davka
ne plačujejo. Slovesna obljuba še sedaj čaka
na izvršitev. Zakaj? Uzrokov je več. Prvič je
minister predsednik grof Taafe predolgo čakal
z imenovanjem novega finančnega ministra. Za-
časni vodja državnih financ liberalni g. Chertek
je izdelal osnove novim dačnim zakonom, ki so
bile zelo pomanjkljive in neporabne; ob enem pa
je sestavil kriv proračun, pri katerem je se vrezal
za celih 12 milijonov goldinarjev. Drugič ne mo-
rejo naši pridni poslanci hipoma podreti vsega,
kar so liberalci v teku blizu 20 let napačnega
postavili, še menje takoj popraviti, kar so nam
pokvarili. Vsled tega so za letos prisiljeni bili
na dosedanjej liberalnej podlagi ostati, dokler si
ne osnujejo nove, ter so po svojem finančnem od-
boru letošnje dohodke nastavili na 398,251.756 fl.,
a potroške na 422.860.802 fl. in bo torej zmanj-
kalo 24,609.046 fl., katere bo treba v zajem vzeti.
Do ovih grozovenskih števil pri dačah, potroških
in vsakoletnih izposojilih potisnili so nas liberalci;
državna posestva so prodali, 500 milijonov novega
dolga v 9 letih najeli, pri vseh uradih, zavodih,
itd. plačila pomnožili. Konservativni in narodni
poslanci bi srčno radi pomagali, pa ne morejo
naenkrat. Kajti dolgove in obresti se morajo
plačevati, števila vojakov znižati ne smemo, uradov,
sodnij, šol, penzionov meni nič tebi nič zbrisati
ne moremo. Sploh da se Avstriji od liberalcev
vsekane rane zacelijo, treba je časa, potrpežljivosti
pa tudi drugih ministrov, kakor je Stremajer, Horst,
Korb, Eibesfeld. Na te gospode zanašajo se libe-
ralni poslanci in ovirajo, motijo in nasprotujejo
našim ter se branijo zoper potrebna sredstva, ka-
tera nasvetuje naša stranka. In to je tretji uzrok

da imamo državni proračun zopet na liberalno-ustavaške podlagi. Ako se tedaj pri obravnavi tega proračuna našim poslancem posreči liberalne ministre (Stremajer, Horst, Korb, Eibesfeld) odpraviti, tedaj je tudi mogoče, da se Avstriji na blagor poskusi s tistimi sredstvi, katere nasvetujejo konservativno-narodni naši poslanci. Troje sredstev je nasvetovanih: 1) pregled vseh trgovskih nagodeb s sosednimi državami, da se predrugačijo nam v korist ali pa odpovedó (nasvetoval česki poslanec g. Adamek), 2) polajšanje direktnih (n. pr. gruntne dače) davkov z njih preložitvijo na indirektno (nasvetoval poljski poslanec Krečunovič) in 3) zamenja centralistične uprave z autonomistično ali z resnično samoupravo posameznih dežel. Ta nasvet je sprožil in izvrstno razkazal naš slovenski poslanec vrli g. Herman, čegar dotični govor čestitim svojim bralcem v sledečem objavimo.

Poslanec g. Herman in deželna uprava.

(Govor v državnem zboru, po stenografičnem zapisniku.)

„Ker sem vaju tudi nasprotnikom priznati, da jih navdajajo dobri nameni, zato jim ne očitam hudobnosti. Toda reči moram, da se pritožujejo le zavolj slabih nasledkov, na uzroke pa ne gledajo ali še niti ozira jemati nečejo. Merodajna gospoda sicer ne trpi nobenega državopravnega hrupa nadejajoč se, da se bodo slabe naše gospodarstvene razmere popraviti dale tako, da ne bo treba sisteme spremeniti. Vkljub temu je se nekatere dežele priznalo več samostalnosti. Ali to je premalo v dosego želenega ravnotežja pri državnih financah. V ta namen je treba sedanjo centralistično sistemo spremeniti tako, da bodo dežele zopet prišle do svojih pravic in to je, kar hočem dnes dokazati ter nasprotnikom pojasniti, kakšen je politični črtež naše stranke.

Znano je, da prav za prav „avstrijske države in k njej spadajočih pokrajin“ nimamo. Marveč imamo državo in posamezna kraljestva in dežele, ki so opravičene, da si svojim potrebam in željam primernih zakonov in zavodov same dajejo. Tako je moja domovina, dežela štajerska, bila samostalna dežela z deželskim pravom in vojvodsko častjo še preden je obstajala habsburška vladarska rodbina. Toda deželam so se pravice vzele in v Dunaj prenesle. Pobrli so jim oblastne dobrote, a pustili samo težavne pravice. Nasledek je pa bil ta: dobili smo po deželah dvojno gosposko ali upravo (Verwaltung), cesarsko in deželsko ali državno in deželsko (autonomno ali samoupravno na primer: deželni odbor, okrajni zastopi, zraven cesarskega namestništva in cesarskih glavarstev). Te gosposke so vedno druga drugej na poti ter smo prisiljeni vse v Dunaj porivati, da odtod dobimo postav za svojo deželo, katerih bi si lahko doma hitreje, boljše in ceneje osnovali. Državna uprava po deželah ne izvira več od deželnega oblastnika, ampak od cesarja, ali prav za prav od njegovih ministrov, oziroma od dunajskih biro-

kratov (uradnikov), ki se poslužujejo dotičnih namestništev po deželah. Odtod imamo torej ono šaro gosposk in sodišč, ono šaro postav, ono zamotano zmešnjavo zavodov v državi in po deželah, ono trošenje opravil in sil, ono večno dvomljivost o pristojnej gosposki, ono strašno pisarenje, one večne seje in volitve, pri katerih ljudstvo nikoli do dela ne pride (Klici: prav dobro! na desnici), one grozovenske, večjidel brezkoristne doklade in stroške v srenjah, okrajih, deželah in državi, sploh ono upravno kolobocijo, pri kateri ne ljudstvo pa ne gosposke več ne vedó, pri čem da so, in ki pije mozek narodom. Takšna uprava je draga koristi pa malo. To ni blagonosna, ampak pogubonosna uprava (Dobro! na desnici). Resnično, nas spravlja sedanja uprava na nič (Izvrstno! na desnici). Vsled tega stoji moja domovina izmolzena od dunajskih politikarjev ob prepadu (Res je tako! na desnici). Navadno rečejo pametni in vestni oskrbniki, kedar so svojo zmoto spoznali: „tukaj je treba spremembe“. Toda v omenjenih zadevah se vedno naglaša: „držimo se sisteme, Bog varuj kaj spremeniti, ustave se ne sme nihče dotakniti“. Vsled tega tičimo še vedno v centralistični sistemi. Ta je polagoma postala to, kar je, s pomočjo nezvestobe ali verolomstva in nasilstva v izmolzovanje dežel. Centralizem je krivica, on npravstveno ni dopuščen in tudi ni dopuščeno držati se ga (Dobro! na desnici). Vsaki den uniči bitij na tisoče. Ves zarod nam zdijva npravstveno. Ali ni greh in neusmiljenost, da se temu konec ne naredi?

Iz navedene zmešnjave priti, imamo le dvoje sredstev na izbiro: ali se dajo deželam pravice popolnem nazaj, ali pa se jim poberó do čista in same zdrobijo na okraje (departements, kakor na Francoskem). Ali slednje bo težko kazalo. Vsled tega ne more drugače biti, nego da se naredi po dunajskih ministerstvih, po dunajskih birokratih, po deželskih namestništvih in odborih debel križ in namesto njih postavi v vsako deželo ena, to pa deželska vlada kot najvišja gosposka, odgovorna deželnemu zboru. Cesar kot deželni oblastnik naj imenuje po nasvetu državne vlade deželnega glavarja, ki bodi vselej domačin dotične dežele, in po nasvetu deželnega glavarja naj cesar imenuje še ostalo deželno vlado. Tako imenovana deželna vlada naj potem uredi gosposke in sodišča po celej deželi; gosposke naj bodo deželske in od dežele plačane. Deželni glavar bodi, ki podpisuje najvišje t. j. cesarske odločbe za deželo. Pri cesarji pa naj ima vsaka dežela, oziroma več dežel skupaj, svojega zastopnika, kateri naj ima pravico sosvetovati in soglasovati v državnem ministerstvu ter bodi državnemu zboru odgovoren. Za državne potrebe pa naj daje vsaka dežela vsako leto po odstotkih določeno svoto, drugo pa naj sama shrani. Tako oddaje Hrvatska državnej vladi Ogerske v Budimpešti 55 odstotkov ali procentov, 45% pa jej ostaja doma za domače potrebe.

Ko bi imeli takšno edinostno, samostalno,

močno deželno vlado, ki bi gotovo ljubezniveje in pametneje za deželo skrbela, tedaj bi tudi imeli primeren deželni zbor, primerne postave, hitro, ceneje, nepristransko upravo. Vse bilo bi jasno in gladko. S sv. Cerkvijo bil bi mir, ker bi se njej pustile njene pravice, zavodi in premoženje. Z narodi bi ne bilo nobenih preprirov, ker bi se jim narodne pravice priznale in varovale po narodnih svetovavnicah v deželnem zboru in narodnem oddelku pri deželni vladi. Takšna deželna vlada in deželno postavodajstvo bi zamoglo res hudo braniti, dobro storiti. Vsestransko blagostanje bi zavladovalo, kder sedaj gledamo samo žalost in bedo. Država opirajoča se na močne in zadovoljne dežele bi se zopet ukrepila. Takšna, slavna gospoda, je samostalna ali autonomna uprava, katere se veliki politični otroci toliko bojijo.“

(Konec prihodnjič.)

Gospodarske stvari.

Kmetijska napredovalna šola pri sv. Juriji na južni železnici.

Pretečeno jesen se je pri nas osnovala kmetijska napredovalna šola; prvi tečaj se je začel oktobra 1879 in končal 25. marca 1880. Drugi tečaj se zopet prihodnjo jesen prične in bo trajal 5 mesecev kakor prvi. Na teden se je poučevalo 4 ure in sicer ob četrtkih in nedeljah pa tudi semtertje ob praznikih. Zbralo se nas je bilo precej učencev od 15—20 leta, nekteri smo od kraja malo veselja do šole kazali; a dalje smo šolo obiskovali, večje veselje smo imeli do nje, ker videli smo, da nas učitelji v dobrem skrbno poučujejo; prišli so tudi, kedar je čas dopuščal, blag. g. Dr. Ipavic v šolo in so nam mnogo dobrega razjasnili. Nismo se zastoj šole veselili; pridobili smo za naše prihodnje življenje mnogo koristnih vednostij. Škoda, da je toliko mladenčev pretekli tečaj zanemarilo; marljivi obiskovalci preteklega tečaja bi jim svetovali, naj bi v prihodnje ne zamudili lepe priložnosti se kaj koristnega naučiti. — Ni le bilo zadosti, da smo se pridni obiskovalci tega tečaja veliko lepega naučili, obdaruili so nas tudi zadnji dan prvega tečaja blag. g. Dr. Ipavic, krajni šolski nadzornik, po sklepu slavne občine in krajn. šolskega sveta za naše pridno obiskovanje z različnim orodjem, koje v sadunosnikih in vinogradih izvrstno rabiti moremo. — Sadjereje in čebelarstva se bomo tudi ob nedeljah in sploh za ta praktična opravila v primeren času še dalje vadili in učili. Po zimi so se nam tudi iz šolske bukvarnice knjige posojevale. Izrekamo tedaj presrečno zahvalo vsem učiteljem, in slav. krajnemu šolskemu svetu za osnivanje te nam potrebne kmetijske napredovalne šole. Ker nam ni lahko mogoče kmetijsko šolo v Gradci ali vinorejsko šolo v Mariboru obiskovati, prevzeli so prostovoljno naš g. učitelj Dobnik v porazumlji součitelji in krajnim nadzornikom nalogo se z nami

učenci ob primernih časih izletov udeležiti. Prvi izlet bil je 21. marca na Blagovno. Blag. gosp. baron Berks so nam o ribarstvu prav lepo in natanko razlagali; kazali so nam v utici na potoku, v kojej so imeli ribjo zalego, kako se ribja zalega v prvih osmih tednih goji, in kako se ribje ikre pridobijo itd. Govorili so o drenaži, pokazali nam orodje, s kojim se jarek naredi in kako se naredi; videli smo tudi glinaste cevi, skoz koje se iz močvirja voda izteka. Pokazali so nam dalje še raznih strojev, koji kmetijstvu izvrstno ugajajo. Peljali so nas tudi v žitnico, kazali nam boljšega plemena žitna semena in nas ž njimi obdarovali, da tudi mi doma tega semena vrednost od našega navadnega spoznavamo. Za to prijazno dejanje izrekamo jim srčno zahvalo! V trg vrnivši se ogledovali smo tu in tam ob cestah sadunosnike in pogovorili pomanjkljivo izrejo dreves in neprilčno lego gnojščica pri posameznih kmetih.

(Dalje prihodnjič.)

M. Dober pomoček zoper razni mrčes na rastlinah posebno zoper listne uši. Kakor so skušnje pokazale, je voda, v kateri se je listje in steblice od paradižnega jabelka kuhalo, ako se z njo, ko se je izhladila, rastline od mrčesa napadene poskropijo, dober pomoček, ki nekteri mrčes prežene, drugi pa celo usmrti brez vse škode za poskropljeno rastlino. Mrčesje namreč ne more duh take vode prenašati, ter ga čistejše prežene ko dim, vmivanje in drugi pomočki. Tako se pripoveduje, da so vsled nemarnosti črne listne uši vse kamelije, ki jih je bila vrtnarska topla hiša polna, napadle in žugale vse prelepe cvetlice pokončati. Ko so jih pa bili z vodo paradižnih jabelk dvakrat dobro poskropili, vse so preminile. Pomoček je lahek in vreden, da se v potrebi poskusi.

M. Klorovo apno miši preganja. Kdor si hoče kako blago, žito, ali kar si bodi s klorovim apnom miši varovati, mora klorovega apna v plitve skledice, morda v podstave cvetličnih loncev, natusiti in blizo varovanega blaga postaviti. Klorovo apno je zdravju škodljivo in varovati je treba, da se ga med živem kaj ne raztrosi. Zato je dobro klorovo apno v skledici s kosom strešne opeke rahlo pokriti. Ako se je apno že izkadilo in nič več ne diši, se mora ali z novim nadomestiti ali pa vsaj z jesihom ali vodo namočiti.

Dopisi.

Iz Ljutomera. (Preskuševanje vina.) Na belo nedeljo smo se sešli, da bi napravili prvi poskus z našim vinom, t. j. z vinsko razstavo v malem, koje namerjava naša gospodarska podružnica vsako leto po bratvi in spomladi osnovati. Že pri totem malem poskusu smo se marsičesa naučili, marsikaj opazovali, kar nam poprej ni bilo znano, namreč razložke vina iz posameznih bregov,

Mnogi vinogradar se je tudi prepričal, da ne zadostuje samo le opraviti bratvo in spraviti vino v posodo, ampak, da še tudi v posodi ga mora obravnavati. Ta obravnava ali umetnija je v pretakanju vina. Najprimernejši čas za pretakanje vina je tiho mirno vreme, bodi pozimi ali poleti, in visoka ali močna teža zrakova, katero nam kaže vremenik ali barometer. Kedar barometer stoji nekoliko dni (3 ali 4) visoko, padajo vse težejše drožene tvarine, katere med vretjem v vinu plavajo, v posodi na dno, in vino postane čisto od vseh glivic ali malih droženih mehurčkov, ki se morajo od njega odstraniti; tako ostane vino zdravo in okusno. Druga reč pa pri našem ljutomerskem vinu je, da se mora v prvem letu najmenje 3 ali 4krat ob primernem vremenu pretočiti. Tako se sčisti in dobi okus po starini. Ni treba čistiti ga z ribjim klemjem ali drugimi rečmi. Nevajen kletar si utegne tako le vino pokvariti. Toliko smo zadnjič zapazili in ako se bomo večkrat shajali in preskuševali vina, bomo še marsikaj zamogli popraviti in drug od drugega učiti se. Za preskuševanje bilo je razpostavljenih 17 vrst vina iz raznoterih bregov. Preskuševalna komisija, obstoječa iz gospodov M. Zemljiča, Iv. Vaupotiča, Iv. Huberja, Iv. Kukoveca in g. Ivan Haložana, je razdelila vino na 5 razredov tako, da v I. razred spadajo najboljša, v V. pa lahka vina. V I. razred vrščena so vina iz bregov: 1) Železne duri, posestnik Iv. Kryl v Ljutomeru. 2) Slamnjak, razstavil je Iv. Haložan v Radomerji. 3. Radomerščak pos. A. Bežan v Šalincih. 4. Brebovnik, pos. Andrej Mihelič v Mali nedelji. 5) Stara gora pos. Iv. Kukovec v Ljutomeru. V II. razred: 1. Železne duri, pos. Iv. Cimerman na Krapji, 2. Železne duri, razstavil Iv. Haložan v Radom., 3. Stročji breg (slavičja graba) pos. Iv. Misleta v Babincih, 4. Ilovec, pos. Vido Špindler na Krapji. V III. razred: 1. Žerovinščak, pos. Jož. Cimerman na Krapji, 2. Stročji breg (slavičja graba), pos. Ig. Mohorič na Podgradji, 3. Stročji breg (rizlec) iz te same gorice. IV. razred: 1. Čuber, pos. M. Krajnc v Babincih, 2. Moravski vrh, pos. A. Božič v Radoslaveih. V V. razred vrščen je bil samo le en dolivek vina.

Iz ptujske okolice. (Novi krompir „kop-sel-na ponudbo.“) V Slov. Gosp. sem lani v števil. 15. bral o skušnjah, katere so naredili gospodje vitez plem. Hempel, Veningerholz, Mille-moth in Dietinger. Vsled tega sem si naročil vagon od ene sorte navedenih sort po imenu „kop-sel“ ter storil z njo poskušnjo in bil z uspehom jako zadovoljen; priznati moram, da je ta sorta krompirjeva mimo našega domačega, kar zadeva redovitost, trpežnost in dobroto, mnogo boljša; pridelal sem od enega vagana 10 drugih in to v jako slabi zemlji; opozorujem tedaj vse gospodarje, naj bi poskusili s to sorto, ker je vse pri-poročbe vredna. Pri grof Heinrich Attemsovi seme-

norejski štaciji v Gradei velja 5 kilo tega krom-pirja 80 kr., pri meni se pa dobi ravno ta množina po 50 kr in sicer zato, da bi jih leži večina po-skusila jaz pa nekoliko pripomogel k zboljšanju kmetijstva. Tudi nektare kilo topinamburja, kateri še tudi v najrevnejši zemlji obilno obrodi, kakor tudi najnavadnega domačega krompirja, imam več vagonov za oddati. Naslov se glasi: Jan. Vido-vič, srenjski predstojnik v Sobotineh, pošta: Mosch-ganzen.

Iz Ljubljane. (Slovenska Talija), t. j. zbirka dramatičnih del in iger, katero na svetlo daje dramatično društvo v Ljubljani. Do sedaj izišli so: 1. vezek. Priročna knjiga za glediške diletante. Cena 50 kr. Od poznejših vezkov so pošli: 3., 4., 5., 7. in 8. vezek; v ostalih so na-tisnene sledeče gledališke igre: (B. = burka; V. = vesela, R. = resna, Ž. = žalostna igra; O. = opereta. Številke za le-temi črkami kažejo število aktov.) — Ultra! (B. 1.) — Na mostu. (B. 1.) — Gospod Čapek. (V. 1.) — Belin. (O. 1.) — Graš-čak in oskrbnik. (R. 4.) — Serežan. (O. 1.) — Svojeglavneži. (V. 1.) — Roza. (V. 3.) — Klobuk. (V. 1.) — Ptičnik. (O. 1.) — Išče se odgojnik. (R. 2.) — Zabavljica (V. 1.) — Zakonske nad-loge. (V. 1.) — Poglavje I, II. in III. (V. 1.) — Mutek. (V. 1.) — Telegram. (V. 1.) — Sam ne vé kaj hoče. (B. 1^{1/2}.) — Ona me ljubi. (V. 2.) — Gospod režiser. (Šaljiv prizor.) — Uskok. (V. 1.) Vdova in vdovec. (V. 1.) — Visoki C. (V. 1.) — Gorenjski slavček. (O. 2.) — Požigalčeva hči. (R. 5.) — Umetnost in narava. (V. 4.) — Zapravlji-vec. (Čarobna igra. 3.) — Pokojni moj. (V. 1.) — Lornjon. (R. 1.) — Gospá, ki je bila v Parizu. (V. 3.) — Na kosilu bom pri svoji materi. (V. 1.) — Brati ne zna. (B. 1.) — Gospoda Kodelja pri-dige izza gardin. (V. 1.) — V spanji. (V. 1.) — Kovarstvo in ljubezen. (Ž. 5.) — Donna Diana. (V. 3.) — William Ratcliff. (Ž. 1.) — Gluh mora biti. (B. 1.) — Ženska borba. (V. 3.) — Ogenj ni igrača. (V. 3.) — Ena se joče, druga se smeje. (R. 4.) — Garibaldi. (B. 1.) — Marija Magdalena. (Ž. 3.) — Tri Vile. (V. 2.) — Srce je odkrila. (V. 1.) — Pes in mačka. (V. 1.) — Cvrček. (R. 5.) — Lowoodska sirota. (R. 4.) — Trnje in lavor. (R. 2.) — Doktor Robin. (V. 1.) — Pesek v oči. (V. 2.) — Kozarec vode. (V. 5.) — Igralka. (V. 1.) — Dva gospoda pa jeden sluga. (B. 1.) — Star samec. (R. 2.) — Stara mesto mlade. (V. 1.) — Gringiore. (R. 1.) — Ena se mora omožiti. (V. 1.) — Berite „Novice“! (V. 1.) — Dva zeta. (V. 1.) — Nemški ne znajo. (B. 1.) — Ženski jok. (V. 1.) — Moja zvezda. (V. 1.) „Sloven-ska Talija“ je na prodaj v Ljubljani, pa se lahko tudi naroči naravnost od Dramatičnega društva v Ljubljani. Kdor si naravnost od društva naroči vse prej navedene knjige, katerim je v knji-gotržtvu cena 18 fl. 55 kr., jih dobi za znižano ceno 14 fl. Če se od društva vsaj za 4 fl. knjig naroči ob enem, društvo popusti 20% navadne

cene, ki je ustanovljena posameznemu vezku in na zavitku tiskana. Narodnim društvom, katera provajajo gledališke igre, je priporočati, da si od vsake igre, ki jo hoté igrati, omislijo celo garnituro, t. j. toliko knjižic, kolikor jih je igralcem treba o provajanji; cele tiskane igre učečim se igralcem mnogo bolje ustrezajo, kakor same izpisane naloge, vrhu tega pa so še cenejše.

Iz Gorice pri Dobrni. (Pritožba rokodelca.) Huda zima prizadajala nam je veliko težav. Krompir, repa, korenje itd., tega nam je pomrznila polovica; celó vino po kletah je „kipelo“ vsled mraza. Kakor se pa na svetu vse menja, tako je vbogi kmetič z imenitnim gospodom vred včakal prijetnejše dobe — spomladi, kar si je pač menda že vsakdo voščil to pa ne le zavoljo samo toplejšega vremena, ampak tudi glede denarnih zadev. Vinogradnik in poljedelec sta res na delo privabila dninarja; ta je prišel in se trudil jeden dan, dva, cel teden in še po več časa. Koliko si je pa prislužil, o tem mu je že zdavnej zaračunal nev-krotljivi želoдец, ki od človeka zahteva največje število denarja. Nič bolje ne godi se rokodelcem. Tudi ta mora pomagati kmetu. Kaj pa gostokrat dobi za svojo pomoč? Kjer nič ni, ne moreš nič vzeti. Pred desetletjem, če je obrtnik prodal poizvod svojega dela, dobil je gotovo plačilo in se mu je godilo precej dobro. Kako pa danes? Rokodelec napravi kako reč, ki ga stane n. pr. 5 fl. Bili so časi, ko je za njo dobil 8—10 fl. Ako to sedaj proda, — sreča njegova, če nima zgube; ubog rokodelec ne more tekrovati z bogatim fabrikantom. Kako pa dobiti zaslužek? Kmet je delo naročil, ko še v roki ni imel denarja; delo je opravljeno, a delavec mora na plačilo čakati z upanjem, da bo vsaj enkrat prišel dotični trenotek. Gospodar potrebuje znovač opraviła pri svojej hiši ter najme drugega delavca, saj jih je na izbiri; onega, kteremu je dolžen, ne upa ali noče več klicati. Z novim rokodelcem napravi račun, ki je podoben prvemu. Ker pa brez obrtnikov obstati ne more, pa da bo jih v drugič zamogel dobiti, za to se poda k sosedom iskat denarne pomoči. Dogovorjeni dan za povračilo je napočil, toda — dolžnika ni. „Ko nimam denarja, pa tudi posojevalcu ne dam, ne vrnem“. Po takem izgovoru se prerado prigodi, da je po tem takih „prijateljev“ prva pot do gosposke, da se pravica tam poišče in iztirja, včasih še le po dolgem pravdanji. Človek z majhnim dolgom posebno dan današnji lahko pride ob vse svoje premoženje. Pa kdo je temu kriv? Prav tisti, ki tako samosvojno govori namesto da bi šel malo poprosit za potrpljenje ter tako nepriličnih zadreg rešil sebe, dobrotnika pa obvaroval nepotrebnih potov in skrbi. To nas žali Bog uči skušnja. Ali menda bo obrtnikom po deželi dajala zaslužka mestna gospoda? Namesto odgovora le kar prst črez ustnice! Ravno ta s kmetskimi žulji zasluženi denar spravlja v ptuje kraje, ga daja v roke ptujem. Bi li se totemu

pogubnemu stanju dalo v okom priti? Združene zastopnosti in medsebojne pravice je treba. Če nam ljubi Bog ne bode pomagal, bo vse šlo rakovo pot. Za pripravljane živeža potrebni krajecar še bo se nas bolje bal, ako bomo ga doktorjem in mestnim krčmarjem nosili od kmetov, kakor vrabec zrno iz prosišča. To od jedne strani. Ker pa kmet mora preživiti vse ljudi, gospoda v pisarnici kakor berača ob cesti, to je neobhodno potrebno in že skrajni čas, da se za poljedelca poišče pot do boljšega stanja, da ne bode moral le plačevati a pomanjkanje trpeti on in njegovi pomočniki, delavci, obrtniki. To od druge strani. Kmet je podlaga družbinskemu življenju, je steber deželi in državi; če bo se njemu dobro godilo, bodo tudi drugi lahko dihal. Bog daj, da bi še za družbinskim mrazom kmalu prikazali se spomlad ljudskega blagostanja!

A. Preložnik, mizar.

Iz Središča. (Tukajšnji nadučitelj), g. St. K. bil je lanskega leta tožen in preko $\frac{1}{2}$ leta v preiskavi in torej ni smel v šolo. Pred 1 mesecem bil je g. nadučitelj nekriv spoznan, in vsi farani, ki imajo otroke za šola, bili so tega zelo veseli misleč, da bo od sedaj šola zopet v takem redu, v kakoršnem je bila prejšnja leta, ali pre-naglo veselje nas je ukanilo; g. nadučitelj nesme še sedaj v šolo in močno se govori, da ga bo sl. c. k. deželni šolski svét na zahtevanje okrajnega nad-zornika premestil. Ta slučaj bi res hudo zadell ne le g. nadučitelja samega, temveč tudi nas. G. nadučitelj ima namreč v občini Obrežje, kder je tudi odbornik, katero čast in zaupanje mu je občinstvo že pri večih volitvah izkazalo, precej obširno posestvo. Ako ga utegne sl. c. k. deželni šolski svét kam daleč premestiti, kako bo potem mogel ondi gospodariti? Da to, ako bo naš vrli g. nadučitelj prestavljen, tudi nas hudo zadene, je živa istina. On je namreč dober učitelj, blaga duša, ki ima vse lastnostni pridobiti do sebe ljubezen jemu v odgojo izročenih otrok. Že marsikateri njegovih učencev je prišedši na gimnazijo v Varazdin ondi za sprejem v prvi gimnazijalni razred skušnjo izvrstno prebil, postal dober dijak. Če bo g. K. prestavljen, zgubi cerkva spretnega organista, kojega utegnemo potem precej časa pogrešati. Zato želimo, da bi ostal pri nas še dalje kot učitelj in organist.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. V državnem zboru raz-sajala je celi teden huda borba o proračunu za l. 1880 in o slabem finančnem stanju. Nemški usta-vaki so silno veliko prazne slame zmlatili, da bi dokazali, kako da so oni popolnem nedolžni. Zastonj bil je ves trud. Naši poslanci in pa mini-ster Kriegsau in grof Taaffe so jih krepko zavračali. Veliko so tudi upijali, da je „nemštvo v nevarnosti.“ Nekateri so uže Bismarka precej debelo na pomoč klicali ter vse porabili v to, da bi ministra Taaffeja podrli. Toda videti je, da

jim je divje robbenje več škodilo, nego koristilo. Taaffe je v svojem govoru hudo dregnil ministra Stremajerja, katerega je nemški poslanec Russ hotel nekoliko oprati, bržčas pa ravno s tem se le počrnil. Sedaj imamo več upanja, da se znebimo Stremajerja popolnem. Zato nas je močno iznenadilo, da je naših poslancev (zlasti Tirolcev in Poljakov) nalašč toliko zunaj zbornice ostalo, da so nemški ustavaki grofu Taaffeju z 154 proti 152 glasom mogli zavreči dovoljenje denarjev, ki se vsakemu ministru predsedniku na poljubno razpolaganje daje (Dispositionsfond). Zbornica gosposka je še preveč liberalna; od poslancev sklenjeno odpravo posilnega legaliziranja hoče zavreči in tako z ministrom Stremajerjem potegnoti. — Pred cesarjem bil je ministerski svet, kder se je posvetovalo o polajšanji vojaške postave. Jeseni se poda cesar s cesarjevičem v Gališko k velikim vojaškim vajam. Poljaci bodo cesarja sijajno sprejeli. — Na Koroškem v Bleiburškem okraji razsajajo osepnice tako močno, da so novačenje vojakov ustavili. Ministerstvo vojaško je priznalo potrebo železnice iz Drauburga v Celje in iz Celja skoz Savinjsko dolino do Rudolfove železnice na Kranjskem, to kaže na bodoči boj z Italijani. — V Ljubljani so Slovenci propali pri volitvi v 1. razredu samo za 20 glasov. Drugo leto bodo zmagali. Deželni zbori sklicani bodo meseca maja. V Gališkem in Ogerskem umirajo ljudje po nekaterih županijah lakote; vedno več se jih seli v Rusijo in Ameriko. — Magjarski predsednik ogerskemu državnemu zboru J. Szlavy je imenovan za skupnega finančnega ministra namesto nemca Hoffmana, ki se je moral magjaru vgenoti. — Blizu Kostanjevice v Bosni naselilo je se več Tirolcev; kupili so za 900 fl. zemlje, katera bi na Tirolskem stala 23.000 fl. — Amerikanci vvažajo vedno več svinjetine nad Reko, Zadar itd. v naše dežele in so se tega uže celo magjarski poslanci prestrašili. No, zakaj pa ob svojem času niso tega pomislili in skrbeli za večjo colnino na tuje blago!

Vnanje države. Bismark ni dobil odpusta, stari Viljelm ne more biti brez njega; ob enem je državni zbor nemški konečno dovolil na 8 let grozovensko armado, ki ima za miru blizu $\frac{1}{2}$ milijona mož pod orožjem, nasvet pa, naj bi se mešniki ne pahalili več pod puško bil je zavržen. — Na Francoskem se katoličani zoper freimaurerstvo krepkeje branijo, nego smo sprva mislili; francosko ministerstvo, ki šteje 2 juda, pride v hude zadrege, ker se vsi škofje, mešniki, odličnejši svetni gospodje in ogromna večina ljudstva poteguje za jezuite, redovniške šole, za svobodo vere in poduka. Tudi papež Leon XIII. so ugovarjali zoper krivično zatirovanje jezuitov in katoličanstva. — Italijanski ministri so pri judu Rothschildu v zajem vzeli 600 milijonov lir, večjidel zavolj vojaških priprav in orožanja. — Naši nemško-judovski in magjarski listi so angleškega državnika Gladstone proglasili za „norca“, za katerega nihče ne mara. Ali glejte,

sedaj je Gladstone s svojimi liberalci, ki so pa zelo drugačinski od naših, pri volitvah sijajno zmagal in bode postal minister. Nasledki tega prevrata se uže prikazivajo; nemški Bismark je tako jezen, da mu ni jegov poslanik iz Londona zvesteje poročati znal, da ga hoče zapoditi, turški sultan je pa Črnogorcem takoj devolil, česar so zahtevali, tudi proti Grkom in Bolgarom se ne kuja toliko, kakor poprej, ko ga je angleški minister in jud Beaconsfield podpiral. — Ruski kancelar 82letni knez Gorčakov je na smrt zbolel. — Kitajci so si boj zoper Rusijo premislili. — Chilenci so pri Sorati pobili peruvijansko vojsko in jihove ladije streljajo v pomorsko mesto Callao blizu Lime, glavnega mesta države Peruvije.

Za poduk in kratek čas.

Slovani ob nemškeji meji.

I. Matica slovenska nam je letos postregla s knjigo, o katerej želimo, da za njo tudi naše priprosto ljudstvo zvé in se iz nje nauči, kako se je našim slovanskim prednamcem godilo v dotiki s sosednimi Nemci. Knjigi je naslov: „Germanstvo (nemštvo) in njega upliv na Slovanstvo v srednjem veku.“ Spisal jo je mož spretnega peresa, ki se skriva za črkama J. V. Iz te knjige hočemo svojim čestitim bralcem podati nekoliko črtic, o katerih se bode gotovo marsikdo in močno začudil.

L. 658. so pokopali Slovenci svojega najmogočnejšega kralja. Slavni Samo bil je položen v tihi grob. Od tiste dobe je s Slovani ob italijansko-nemškeji meji šlo vedno dalje nazaj. Zgubili smo lepe kraje, rodovitne dežele. Sloveča sedaj italijanska in nemška mesta: Udine (Videm), Gradec, Dunaj, Linc, Ratisbor, Draždane, Vratislav, Lipsko, Weimar, Magdeburg, Braunschweig, Lüneburg, Hamburg, Ljubek stojijo na nekdanji slovanskeji zemlji. Nemški cesar stari Viljelm in jegov železni Bismark stolujeta v Berolinu, ali „prve kočé ondi stavil je slovenski kmet in slovanski plug je oral kraje, kder so se poznej rodili najslavnejši nemški učenjaki.“ Toda ne samo lepe in velike dežele smo zgubili Slovani. Ob enem še nam je lastna kri se izneverila, potujčila, ponemčila. Številni slovenski narodi preminoli so popolnem. Mnogo junakov branečih narod svoj pozobal je sovražni meč, ostalo in onemglo slovansko drobjad pa je tuja sila in zvijača polahonila in ponemčila. Veliko, da ne rečemo vse, zakrivila je to nesrečo tudi domača nesloga, stari slovanski greh. Pogosto trčimo v zgodovini na grdo izdajalstvo, da je brat pobijal brata držeč z potuhnjenim tujcem. Lahonsko in nemčursko judstvo je pri nas zapadnih Slovanih uže več nego tisoč let staro. Kako globoko v Italijo in Nemčijo prodril je slovanski rod ob času, ko je slavni naš Samo vladaril, in koliko smo Slovani zgubili, povzamemo in si domisljimo lahko iz tega,

da je takrat še unkraj črte po zemljovidu iz Hamburga na Nemškem potegnene do Benetek na Italijanskem bilo naseljenih še mnogo slovanskih rodbin. Sedanje italijansko kraljestvo pograbilo je Benečansko, kder je nekdanj ves severni del bil zajet s slovanskimi ljudmi. Vkljub glasnim željam vrgla je se l. 1866. pri sklepanji miru zadnja slovanska betva kakih 60.000 duš v Furlanjskem zakotji, brezmišlostno italijanskemu žrelu v poitalijančenje. Zapadna in severna stran Koroške, izhodni kos Tirolske, zlasti Bistriška dolina (Pusterthal), kder izvira naša deroča Drava, skoro vsa Saleburška, srednji in gornji Štajer, gornje in spodnje Avstrijsko ob Dunavu, vse te dežele bile so slovanske, njih prebivalci sami Slovenci. Od Donava višje proti severu naseljen bil je česko-moravski Slovan, ki je svoja selišča raztezal globoko v sedanjo Bavarijo, unkraj Ratibora do reke Altmühl, do mesta Würzburga in v Turinski gozd. Ob Menu in Radanci živelo je gосто Slovanov tako, da poročajo stari letopisci: „Wirzburg in confinibus Francorum et Slavorum“ t. j. Würzburg je na meji med Franki in Slovani. Sosedji Čehom bili so Sorbi ali Srbi razprostrirajoči svoje naselbine do skrajnih višin Turinskega gozda. V slovitem nekdanj nemškem gorovji „Harz“ rudarili so takrat slovanski rudarji. Od teh proti severu ob Labi do reke „Ohre“, Ilmenave, Steknice in Trave in dalje ob pomorji Baltiškega morja stanovali so junaški Slovani, nesrečni Obodričanje. Unkraj črte od Hamburga do Benetek stanujoči Slovani bili so najprvleje ponemčeni. Vendar mnogo stotin let je preminolo, preden so Slovane popolnem iztrebili, poslednji slovanski glas zadušili. Še le pred 200 leti zagreblji so v Hanoveranskem zadnjega moža slovanske svoje materinščine veččega. Dve sto in še nekaj let po smrti Samovej je frankovsko-nemški cesar Karol Veliki ukazal frankovskim trgovcem, naj ne kupčujejo s Slovani: le do meje jim je dovoljeno iti. V izvršitev tega ukaza utaboril je cesar na iztočnej meji svojega cesarstva v močnih trdnjavah posebnih stražarjev, kojim je dal ime: mejnih grofov ali „markežev“. S tem je pa sam svetu naznanil nemško-slovansko mejo ob Baltiškega do Adrijanskega morja proglašivši kot mejne trdnjave in kraje: Bardenovik, Celje (ob Allerji v Hanoveranskem), Erfurt, Hallstadt, Forchheim, Breemberg, Laureacum“. Toda te meje so Franki in Nemci sčasoma predrli in jih potisnoli daleč naprej med Slovence, Čeha in severne Srbe, a nesrečne Velečane in Obodričane so popolnem iztrebili ali ponemčili. Mnogo sedanjih nemških ljudij in vasnje je še sedaj, ki s svojimi šegami in običaji kažejo, da niso pravi Nemci, ampak ponemčeni Slovani. To priznavajo uže celó Nemški učenjaki zastran Bistriške doline na Tirolskem in Longavškega okraja v Saleburškem. Na Hanoveranskem je den denešnji trdno nemška pokrajina, kder se pa nahajajo še sedaj običaji, ki spominjajo na češčenje slovanskega paganskega

Svetovida. Ob prilikah vodijo namreč belca na vaseh; za vajeti držita 2 oženjenca, za rep 2 neoženjenca, a na hrbtu belčevem sedi deklé, manj nego 20 let staro. Kjer se pred hišo ustavijo, ponudi gospodinja konju iz snažno opranega predpasnika nekaj zobanja. Ako mara za zobanje, je dobro znamenje, če ne, si ima žena svojo srečo s kakim darom odkupiti.

Smešničar 17. Janeza trese huda mrzlica, in zdravnik ga vpraša: Kaj pa ste storili, da ste to bolezen nalezli? — Glejte, to se je takole zgodilo: senjalo se mi je od mastne svinjetine s zeljem, katero sem vse sam bil snedel; pa svinjetina je menda bila pogreta, ker, ko se zbudim, se počutim na smrt bolenega.“

J. H.

Razne stvari.

(*Stradajočim Istrijanom*) darovala je: neimenovana boleznica od sv. Ane v Slov. goricah 5 fl. dekanija Kozjanska 5 fl. Bog plati.

(*Načelnik šolskemu svetu v Jarenini*) g. Jak. Roškar je uredništvu poslal popravek, v katerem pravi, da se gospodje svetovalci niso nič skregali, torej v lepej zastopnosti odbili prošnjo podučiteljevo, ter potrjuje, da podučitelj res nima izpita iz slovenščine.

(*„Gospa dohtarca“*) blizu Mozirja baje svetuje celó starim očetom, naj morijo otroke z mišnico. Sodniji imamo dotični dopis na blagovoljno razpolago.

(*Javna prošnja.*) Dve sestri Ana in Marjeta Pušnik (Libčnjak), 26 in 28letni na pol nori ženski ste iz doma v Gorenjah fare Paške uže pred Veliko nočjo proti Mozirju itd. preminole in se zgubile, da ji še sedaj ni domov. Kdor ji zasači, naj blagovoli to naznaniti županu pri sv. Martinu na Paki, g. Franc. Steblovniku (pošta: Schönstein).

(*Pri sv. Trojici v Slov. goricah*) so od gosp. Kernreuterja na Dunaji dobili gasilno brizgalnico, s katero so jako zadovoljni. Stala je 1100 fl. Denar se je skupil po prostovoljnih doneskih, tom-bolah, veselicah. Veliko zaslug ima tukajšnji poštni uradnik g. F. Golob. V „Tagespošto“ je nekdo krivo poročal, češ, da je gasilnemu društvu načelnik g. Rizinski, vračnik. To ni res, ta gospod ni več ud tega društva.

(*Nesreča pred Borlskim mostom.*) Kmetu J. Kranjčiču iz Muretinee sta se konja splašila, z vozom prek njega všla tako, da je reva mrtev obležal.

(*V Rogaci*) je gorel Reherjev hram, česar se je krčmar Martin Lesjak toliko ustrašil, da je iz prvega nadstropja skočil in se smrtno pobil.

(*V Mariboru*) iščejo prostora za artilerijsko kosarno, v katerej bi se nastanilo 346 mož s 150 konji t. j. ena baterijska divizija.

(*Ubajstva*) se množijo strahovito: v Smolincih št. Lenartskega okraja so ubili 70letno žensko in jo na drevo obesili, v Breznici slov. bistriškega

okraja so kmetskega fanta J. Košuha zaklali, v Stopercih pa fanta Matija Kamenšaka ubili.

(Iz Pekla) pri Poličanah je tamošnji župan odposlal prošnjo državnemu zboru, naj se ohrani 8letno šolanje. Poslanci se utegnejo vsi prestrašiti ove prošnje iz „Pekla“.

(Celjski mestni zastop) je sklenil prošnjo poslati državnemu zboru, naj bi ta zavrgel predlog slovenskega poslanca g. dr. Vošnjaka, ki zahteva, naj se v gimnazijah na Slovenskem rabi slovenščina kot učni jezik. Celjski Nemci in nemškutarji pravijo, da bi to bilo Slovincem na škodo. No, kdo pa je celjske dede Slovincem postavil za jerobe? Kdo ima v imenu Slovencev govoriti, celjski župan Neckermann ali od Slovencev jednoglasno v državni zbor izvoljeni poslanec g. dr. Vošnjak?

(Spremembe v Lavantinski škofiji.) Č. g. Jakob Terstenjak je prezentiran za faro sv. Marjete pod Ptujem. Prestavljena sta gg. kaplana: Stef. Mohorko k sv. Štefanu in Fr. Nahtigal v Dramlje.

(Za družbo duhovnikov) sta vplačala č. gg. pl. Pol 3 gl. (za l. 1878—1880) in Fekonja 3 gl. (za l. 1877—1879).

Dražbe 17. aprila Anton Gostenčnik v št. Danielu 5545 fl. Jož. Žvajncar 8950 fl. v Gruškem vrhu, Vik. Lajrer v Mariboru 1390 fl. Gregor Zabukošek 1430 fl. v Konjicah; 19. aprila Jos. Lokan v Reichenburgu 1222 fl. Mat. Potočnik na Strmci; 4. maja And. Žuraj 570 fl. v Kozjem.

Loterijske številke:

V Gradci 10. aprila 1880: 42, 35, 20, 86, 80.
Na Dunaji „ „ 66, 81, 25, 9, 76.

Prihodnje srečkanje: 24. aprila 1880.

Služba

1—3

Organista in mežnarja je pri sv. Mihelu polek Šoštanja izpraznjena. Prosilci naj se oglasijo pri cerkvenem predstojništvu do 8. maja.

Cerkveno predstojništvo sv. Mihela pri Šoštanji.

Ponudba.

Na veliko izbirko imam prirednjenega blaga za izdelovanje

oblačil za gospode,

jednako tudi mnogo uže narejenih oblek v najnovejši modi po najnižji ceni.

A. Scheikel
v Mariboru.

Ob enem priporočam svojo „soda-pijačo“, koja v izvrstnej kaksnosti prodavam uže 13 let v občno zadovoljnost p. n. prejemnikov.

5—10

V najem

se da pri sv. Križi na Mursk. polji blizu Ljutomera
pekarija

s vso pripravo, 2—3 sobami, gospodarskim poslopjem in po potrebi še z drugimi prostori kakor kletjo itd. vred v poprej Reitmanovem zdaj Žnidaričevem bramu, ki stoji tik ceste, ki pelje v Ljutomer, in blizu farne cerkve. Pogoji so jako ugodni. Več in natančneje se poizve pri lastniku Ivanu Žnidariču, posestniku in lončarji v Cezanjevih pošta Ljutomer (Luttenberg.)

2—3

VENEC

2—3

pobožnih molitev in svetih pesem

obsega zraven mnogih lepih molitev, 6 sv. meš, 8 litanij, 20 sv. bratovščin, tudi še 307 svetih pesem za sv. nedelje in praznike, za šmarnice in božja pota, ter se dobiva pri založniku,

Jožefu Martinci, trgovec v Mariboru in pri vseh bukvarjih.

Vezen v usnje za . . . fl. 1.50

Vezen s zlatim obrezkom v usnje za fl. 1.60 do 2 fl.

Kdor želi ga po pošti prejeti, naj priloži 10 kr. poštnine.

Priporočam tudi svete podobe, oljnate slike cerkvenih patronov v vsakej obliki, z lesenimi ali pozlačenimi okvirji itd. po najnižji ceni.

JOŽEF RIHA

3—3

klamfarski mojster,

prej **Franc Terbiš,**

priporočuje svoje podjetje za vsa v to rokodelsko stroko spadajoča opravila, dalje priporočuje tudi svojo bogato zalogo klamfarskih izdelkov: kuhinjsko posodo, svetilnice, škropilnice svečnjake itd. itd.

V Mariboru v Koroškej ulici hiš. št. 9.

Ustanovljena leta 1869.

Prva in največja glavna zaloga vseh izvirnih mašin šivalnic, edini zastopnik v Mariboru

Matija Prosch,

e. k. priv. trgovec,

v lastnej hiši, v gosposkej ulici št. 23., v učilniški ulici št. 2. 13—32